

Nemzeti értékek elkótyavetyélése – a bevált, de mellőzött oktatási módszerek

dr. Rigó Mihály
ny. mérnök

„Olyan lesz a jövő, mint amilyen a ma iskolája”
„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni...”
Szent-Györgyi Albert

A helyzet

„**A „hagyományos iskola” megbukott.**” Dr. Szenczi Árpád Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar, 2017. szerint. [1]

„Az utolsó pillanatban vagyunk, hogy tegyünk valamit az oktatás érdekében.” Lovász László, 2016. szerint. Egyik állítás sem rózsás állapotot rögzít! [2] Azóta újabb 3-4 év telt el, változatlanul.

Előzmény

Lassan két éve annak, hogy az oktatási szakmódszertannal kapcsolatos témát egy komplexum részeként leírtam. [3] Azóta rendre kibővítem, hátha valaki elolvassa.

A célom

annak bemutatása, igazolása, hogy **szakmódszertanok már jóval az MTA 2016-os kezdeményezése előtt léteztek és ráadásul rendkívül eredményesek is voltak.**

Nem kellene talán ismét föltalálni a meleg vizet, hanem „csak” újra használni kellene azt, ami már bizonyítottan bevált!

Az oktatás alapkérdése:

mit és hogyan tanítsanak? Egyszerűnek tűnő kérdésre a válasz is egyszerű Kazinczy Ferenc szerint: **„Jó t s jó l!”** Különösen fontos az, hogy ma olyan szakmákra is fel kell tudni készíteni a diákokat, amelyek ma még nem is léteznek!

Véleményem szerint ennek csak akkor lehet megfelelni, ha az alapok, az alaptudás, a tudás alapjai kiválóak!

Bármilyenek is lesznek a következő évtizedek, az értelmes embernek stabil alapokkal kell rendelkezni a természettudományokból (matematika, fizika, kémia, biológia) és az emberi tartást adó irodalomból, történelemből, zenéből. Ezek birtokában lesz képes megfelelni a digitalizáció és a mesterséges intelligencia világának.

Az alapkérdésre kétféle válasz adható:

- a) tömegek véleményét felhasználva,
- b) egy-egy kiváló szaktanár ötlete, javaslata, tapasztalata alapján.

Ismert tapasztalat: a tanár egyénisége, lelkisége, oktatási módszere alapvetően tudja befolyásolni diákja előmenetelét.

a)

Az elsőre jó példa a Nemzeti AlapTanterv (NAT) legújabb változatának megszülése. Nagyobb ismereti, politikai változások esetén a mindenkori Kormány NAT-ot készített, így pl. 1995-ben, 2003-ban, 2007-ben, 2012-ben és 2018-ban.

A legutóbbi ilyen folyamatot kormánybiztos akadémikus vezette, aki közel 100 fős, alaposan kiválogatott tekintélyekből álló bizottságát dirigálta, akik feladatuk a megfogalmazást kapták. A folyamat során több változat készült, több év alatt.

Bizottságuk mellé rendeltek egy még nagyobb bizottságot, amelynek a társadalom érdekeit kellett képviselni. Ezt a csapatot Köznevelés-startégiái Kerekasztalnak titulálták. Tagjai elrettentésül: „A kormányzat részéről az EMMI mellett több más, az oktatásban érintett minisztérium ... a Nemzetgazdasági, a Honvédelmi, a Földművelésügyi és a Belügyminisztérium. A szakma oldaláról többek közt a Nemzeti Pedagóguskar, a Rektori Konferencia, a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Művészeti Akadémia ... Emellett ... az egyházi köznevelési intézmény-fenntartók ..., az állami fenntartó ..., míg a szakképzési centrumok ..., a magánfenntartók .... Továbbá ... az önkormányzatok ..., a nemzetiségi önkormányzatok ..., az országos szülői ... és diákképviselők ..., illetve a szakszervezetek ... .” De ott ült az Országos Köznevelési Tanács is, mint a minisztérium tanácsadója!

Elképzelhető, hogy ekkora tömeggel hogyan NEM lehetett átbeszélni a NAT buktatóit, hogyan NEM lehetett konszenzusra jutni. Maga lehetett az őskáosz!

A folyamat költsége már akkoriba milliárd Ft nagyságrendű volt.

Mindezek ellenére a NAT leszállítása és bemutatása (2018.) után a megrendelő az egészet parkoló pályára tette, mondván, azt a bevezetés előtt mindenképpen alaposan át kell dolgozni. A kifogás lényege röviden: „a NAT-tervezetet elsősorban annak liberális szellemisége, illetve a hiányzó nemzeti jellege miatt” ítélték hibásnak, bevezetésre alkalmatlannak. Még 2020. januárban sincs elfogadott NAT! [4], [5], [6], [7].

Nyilván meggyógyítására további időre és sok pénzre van szükség! Valószínűen az átdolgozás is hatalmas tiltakozást fog kiváltani, végtelen vitákkal, szétbeszélésekkel, mivel elkerülhetetlen a politika bekeveredése. A 2020. januári állapot: „Az Index január elején arról írt, hogy az anyag már régen kikerült a szakmai körök kezéből, és jó ide már átláthatatlan politikai, hatalmi harcok folynak körülötte az Emmi környékén.” [8] Figyelmen kívül hagyták a nagy tudósok Mária Terézia intelmét: „az iskolaügy politikum, és az is marad”. [9] De figyelmen kívül hagyták a **Murphy-törvényt is: „Bármely egyszerű problémát megoldhatatlanná lehet bonyolítani, ha elég értekezletet tartanak róla.”** Íme, hozzá a szervezet:

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Oktatásért Felelős Államtitkárság
Köznevelésért Felelős Helyettes Államtitkárság
Köznevelési Tartalomfejlesztési Főosztály
Tartalom- és Módszertanfejlesztési Osztály

Ez a vízfej valószínűen nem minisztérium, hanem inkább egy maxisztérium. Bizonyára annyian vannak, hogy a munkát kiszervezés nélkül is nekik kellett volna elvégezni, de nem tették. Amit tettek, az a megoldhatatlanná tétel!

Ha arra gondolok, hogy a Kodály módszerhez csak Kodály Zoltán kellett.

b)

Egy ember által elkészített oktatási szakmódszertan.

Egy –egy tanári kiválóság - több évtized alatti tapasztalata, munkaerkölcse, szellemisége alapján alkotja meg a szakmódszertant, azaz: miként lehet tantárgyát a leghatékonyabban átadni.

Nincsenek mögöttük forint milliárdok, nincsenek magukat rendkívül okosnak tartó, valamiért sokszor kitüntetett „nagyóságok”, megmondó emberek, hatalmas titulussal, rendfokozattal.

Ők „csak” dolgoznak, de úgy, hogy közben ügyelnek arra, hogy tanítványuk megértse, megszeresse, alkalmazni és tovább tudja fejleszteni a tanultakat. Természetesen az ilyesmi nem sikerül soha elsőre, a módszertant folyamatosan csiszolni kell. Akkor is, ha vannak, akik irigységből gáncsokodnak, sunyi módon támadnak. Azt hiszem, e nagyszerű emberekben az elért eredményeik tarthatták a lelket.

A magyar pedagógusok egy része csodákat tudott művelni!

Megkerülhetetlenek az alábbi kérdések:

Büntetésük a teljes felejtés? Egyszerűen kidobjuk az eredményeiket?

Ha valami egyszer már bevált, ha valami bizonyította eredményes voltát, akkor miért keressük a bizonytalant? Miért gyártatunk eredményt felmutatni nem tudó, ilyesmire nem képes bizottságokkal használhatatlant, kétes eredményűt? Miért teszünk úgy, mintha semmit sem tudnánk? Miért kell mindig mindent előlről kezdeni?

A nagy tanárokról a rövidség követelménye miatt szinte csak jelzéseket írhatok, bízva abban, hogy megismerésük után az érdeklődő utána fog nézni a megfelelő szakirodalomban a részleteknek.

Szándékosan olyan tantárgyakat vettem elő, melyek a lehető legmesszebb vannak a napi pártpolitikától. Ha ezekben előre tudnánk lépni, akkor egy második körben elő lehetne szedni azon tantárgyakat, melyekben a hazánkban élő sokféle nép nincs azonos véleményen. Nagyon kell vigyázni arra, hogy a zene vagy a matematika ne váljon politikai tárgygyá! A kiváló pedagógusok sárba taposói, a nemzeti vagyon tudatos elpusztítói büntetlenül megúsztak minden számonkérést.

A példáim:

Kodály Zoltán módszere

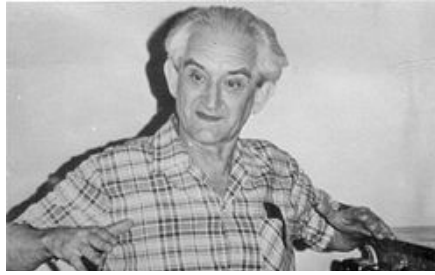
„Zenei hallás-fejlesztő, zenepedagógiai módszer, mely az embert már óvodás korától neveli zenei készségeinek megőrzésére, továbbfejlesztésére.”

„A hatvanas-hetvenes évekre mintegy 160 ének-zene tagozatos iskola létesült, számos kórus alakult ... . Kecskeméten 1975-ben létrejött a Kodály Intézet, ahol azóta félszáz országból ezernél több külföldi hallgató vett részt a kurzusokon. Még a Távol-Keletről is idezarándokoltak, hogy **megtanulják és hazavigyék a csodált, irigyelt Kodály-módszert.**”

Ma Magyarországon szinte kiirtották. Még van egy kis remény a Japánból való visszatanolásra.

Kodály Zoltánnak „... szinte a halála másnapján **elkezdtek csökkenteni a normál iskolákban a kötelező énekórák számát.**” [10]

Varga Tamás módszere

„... munkáját elsősorban az általános iskolai matematikaoktatás korszerűsítésére fordította.”

„Ükapja Szász Károly matematikus, Bolyai János és Bolyai Farkas barátja volt.”

„Az általa vezetett komplex matematikatanítási kísérlet hatására Magyarországon a számtan-mértan széttagolt tanítása matematikatanítássá alakult át, kiegészülve a matematika számos más fejezetével. Jobban kívánt építeni a tanuló egyéni gondolkodására, és a tanítótól, tanártól azt várta, hogy a tanuló munkatársának tekintse magát.”

„Konceptiója a világ egyre több országában válik természetessé a matematikatanítás gyakorlatában. Bár elképzelései Magyarországon csak töredékükben valósultak meg ...” A sokak által csodált finn oktatáspolitikai egyik pillére – legalább 40 éve -a Varga-féle matematika-tanítás! [11], [12], [13], [14]

Rátz László módszere

Amit Varga Tamás tett az általános iskolában, az a középiskolában az Rátz tanár úr nevéhez fűződik.

A Budapesti /Fasori/ Evangélikus Gimnázium legendás híré tanára volt. Kiváló matematikusokat, fizikusokat, kémikusokat nevelt. Az ő keze közül kerültek ki olyan kiválóságok, mint Wigner Jenő fizikus és Neumann János matematikus.

Vajon akad-e ilyen kaliberű egyéniség a minisztérium valamely főosztályán, vagy a hatalmas bizottságaikban?

„A matematika tanítás reformere

Németországban 1905-ben a matematikai reformbizottság a német orvosok és természetvizsgálók meráni közgyűlésén kimondta, hogy a természettudományoknak kultúrértékük is van, nemcsak gyakorlati haszonnal bírnak: érdemes tehát a nyelvi tudományokkal egyenértékű nevelési eszközként tekinteni azokat. ... Rátz László részt vett Cambridge-ben és Párizsban rendezett kongresszusokon. 1910-ben jelentős francia kitüntetését kapott (Officer d'Académie) 1906-ban létrehozták Magyarországon a Matematikai Reformbizottságot, amelynek elnöke Beke Manó, titkára Mikola Sándor lett, a tagok között volt Rátz László is. Ez a bizottság elismerten a legeredményesebb munkát végezte az európai bizottságok közül. Rátz László és Mikola Sándor a változtatás szükségességét érezvén, már a reformbizottság működése előtt teljes részletességgel

kidolgozták a munkáltató matematikatanítás módszereit és tananyagát. ... Nagyon lényegesnek tartották, hogy a tanár a világos fogalomalkotásra törekedjék. Bátor kezdeményezéseiket siker koronázta: 1909 novemberében a fasori gimnáziumban hivatalosan is engedélyezték a matematikának olyan módon való oktatását, ahogyan azt a reformtörekvések alapján Rátz és Mikola kívánatosnak tartották.

[15]

„A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium ekkor nemcsak Magyarország, hanem egész Európa egyik legkorszerűbb oktatási intézménye volt.”

„Az iskolát a magas követelmények mellett szeretetteljes légkör, tolerancia jellemezte. ... „Kivételezni viszont senkivel nem kivételeztek: miközben rendkívül sok energiát fordítottak a tehetséges diákok külön képzésére, Wigner Jenőt testnevelésből, Neumann Jánost pedig énekből simán megbuktatták.”

„De Rátz tanár úr nem csak gimnazista tanítványain keresztül gyakorolt óriási hatást a modern természettudományokra: a legnagyobb szellemi befolyást a Középiskolai Matematikai Lapok szerkesztőjeként érte el. Húsz éven át szerkesztette a lapot teljesen egyedül, s nemhogy fizetést nem kapott érte, hanem még ő áldozott pénzt a lap kiadására és terjesztésére.” „Rátzot gyakran hívták külföldi kongresszusokra is előadni, és magas állami kitüntetést is kapott – igaz, csak a francia kormánytól.” [16], [17].

Vajon a mai eredmény nélküli hatalmasságoknak van-e joga Rátz tanár úrról és az említett kiválóságokról döntögetni?

Öveges József módszere

„A természettudomány népszerűsítésének egyik legkiemelkedőbb alakja volt Öveges József, akit a fizika varázslójának is neveztek.

„Aki nem tudja elmondani azt, amit tud, úgy, hogy egy utcaseprő is megértse, az maga sem érti igazán.”

„Könyveit a sok illusztráció, a rövid, szakszerű, pontos és érthető megfogalmazás jellemezte.

„Azt vallotta, hogy a tananyagot nem elég csak olvasni, hanem meg kell érteni, és tudatosítani is kell. Ennek eszköze pedig az elgondolkodtatás. Ezért a számítási feladatok helyett inkább gondolkodtató kérdéseket tett fel az olvasónak, amelyekre ellenőrzésképp a könyv végén adta meg a helyes választ.”

„A könyveiben alkalmazta azt az igazságot, hogy egy ötletes kép többet ér, mint tíz oldal szöveg.”

„Ma nagyon kevesek képesek motiválni a diákokat, felkelten, majd főleg fenntartani az érdeklődésüket!”

„A tanár akkor tudja felkelteni tanítványai érdeklődését, ha a magyarázatát átítatja saját lelkesedésével. Úgy tartotta, hogy az igazi tanár a saját tudását alkotja, szüli újjá tanítványai lelkében. Így lesz a tanárból alkotóművész.”

„Csak az az ismeret érdekes a tudás névre, aminek alkalmazásához is értünk.”

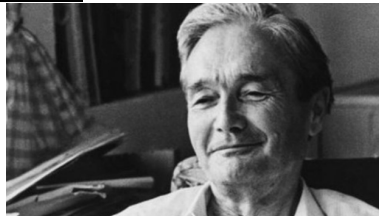
„A televízió 1957-es megnyitó műsorában félórás bemutatóra kapott lehetőséget. Ez élő adás volt, ahol nincs ismétlés, a kísérleteknek elsőre működniük kellett. A sikeres bemutatkozás után tizenkét éven át avatta be a képernyő előtt ülő közönséget legendás fizikai kísérleteibe.”

Azóta tudjuk, hogy nem nevezhető a fizika oktatásának a kísérletek bemutatása nélküli oktatás. Ez az „újítás” elvette diákok kedvét a fizikától! A kár itt is rettenetes!

„Az oktatás célja nem az, hogy befejezett tudást adjon, hanem az, hogy szilárd alapot teremtsen a továbbhaladásra.” „A tudományban nincsenek nehéz és könnyű dolgok, csak megértettek és meg nem értettek vannak.” [18]

„A Magyar Nukleáris Társaság az iskolai fizikaoktatás kísérletes jellegének erősítésére és a kísérletező fizikatanárok elismerésére 2006-ban Öveges József-díjat alapított.” [19]

Németh László módszere, ténykedése

Fényesen mutatta, tanította a dolgok természetes összefüggéseit, egymásra épülését, egymást megtermékenyítő hatását!

„... lehetséges egy általános természettudományos tárgy kialakítása, amely a különböző tudományágak legfontosabb ismereteit összegezve nyújthat életben felhasználható tudást a diákok számára.” „... itt a kémia, földrajz, fizika és biológia elegyét kell átadják ...” [20]

„A természettudományos tantárgyak összehangolt tanításának egyik legnagyobb ívű tervét Magyarországon Németh László kezdte kidolgozni. Munkájához, melyet a hódmezővásárhelyi református gimnáziumban folytatott, megbízást Keresztury Dezső oktatásügyi minisztertől kapott.”

„Tanítás közben bontakozott ki benne a harmincas években már megfogant gondolat: **a művészetek, a természet- és humántudományok szálai Európában a XVII. századtól szétbonthatatlanul kapcsolódnak egymáshoz ...**” „Szerinte a természettudományos és történeti műveltség között ezért sem létezik áthidalhatatlan szakadék.”

„Ortutay Gyula hivatalba lépése napján a Haladás-ban cikket közölt, ebben többek között állást foglalt az ő ügyben is: **„Németh László szellemét ki kell a kultuszminisztériumból söpörni”**”

Csodálatosan használta kora rádióját az új ismeretek, a korszerű szemlélet terjesztésében! [21], [22].

Klebensberg Kuno módszere, tettei

Élt és dolgozott, amikor itt nagyon nagy volt a baj! Most is nagy a baj!

„A magyar hazát ma elsősorban nem a kard, hanem a kultúra tarthatja meg és teheti ismét naggyá.” –gondolta Klebelsberg Kunó.

Hogy „Lefegyverezetten is az Árpád szerezte földön megmaradhassunk...”

„Jellemző, hogy a Nobel-díj elnyerésének (1937) hírére az 1930-ban a „Tisza-parti Göttingába” (Szegedre –RM) Klebelsberg kérésére hazajött világhírű tudós, Szent-Györgyi Albert első útja a Szegedi Dóm kriptájába, Klebelsberg sírjához vezetett, s így vallott róla:

Neki köszönhetem, hogy Magyarországon vagyok, az ő lelkének nagysága hozott vissza... Mindig az ő elgondolásainak próbáltam megfelelni.” [23], [24].

„A trianoni béke következtében lefegyverzett Magyarországon a kultusztárca voltaképpen honvédelmi tárca is. Honvédelmi tárca olyan értelemben, hogy most elsősorban a szellem, a művelődés fegyvereivel kell védeni hazánkat, és ezekkel az eszközökkel kell mindig, **újból és újból bizonyítanunk a világ nemzetei előtt, hogy a magyar viszontagságos életének második ezer esztendejében is életképes, erős és hogy bántani nagy történelmi igazságtalanság.**” [25]

„Az aprófalvak – valamikor zsúfolt – iskolahálózatát 1925-ben gróf Klebelsberg Kunó kezdte kialakítani, s pár évtizeddel később már meg is indult a leépítése ...” Magyar sors!

„... azt vallotta, hogy a „modern, komplikált termelési módok, kényes műszerek, gépek és szerszámok mellett az értelmetlen ember többet árt, mint használ”.

„... az iskolán kívüli népművelés fejlesztésére ezerötszáz népkönyvtárat, iskolai könyvtárat létesített és ötszáz óvodát is felállítottatott.” [26], [27],.

„... egyszerre akarta a tömegképzést korszerűsíteni és az elitképzést megvalósítani.”

„Létrehozta a Collegium Hungaricumok rendszerét, a tehetséges kutatókat külföldi ösztöndíjjal segítette. Egyetemfejlesztő tevékenysége is példamutató, Kolozsvárról Szegedre, Pozsonyból Pécsre telepített egyetemek létrehozása is az ő nevéhez fűződik. Bővítette a Debreceni Egyetemet, létrehozta a Testnevelési Egyetemet. Támogatta az Eötvös József Kollégiumot, a francia Ecole Normale Supérieure mintájára, még a XIX. század végén létrehozott hazai elitképzés fellegvárát.” [29]

Tudott valaki akár csak hasonlót is az óvodától az egyetemig, összefüggésben. Népiskoláiból több kocsmákat alakítottak ki, az új „szellemségnek” megfelelően.

Annak ellenére, hogy a szegedi egyetem a létét köszönheti Klebelsbergnek, az utókor mégsem tartotta méltónak Őt arra, hogy a szegedi egyetem névadója legyen! Mint ahogy az egyetlen hazai Nobel-díjas Szent-Györgyi Albertet sem. Az utókor hálátlansága mérhetetlen!

„Élt ötvenhét évet, dolgozott egy évszázadnyit...” ez most mind hiába? [30]

Kornis Gyula így vallott a nagy politikusról az 1933-ban”:

„Klebelsberg nem a pillanatnak, hanem a messze jövőnek dolgozott. Művei messze túlélnek ennek a nemzedéknek történelmi epizódját: **iskoláiban századok múlva is tanulnak, klinikáin akkor is majd gyógyítanak, laboratóriumaiban akkor is majd kísérleteznek, amikor ez a nemzedék, amely a kritikának annyi mérges nyilat lőtte rá, már régen elporladt.**” [31].

Fazekas Ágnes Blandina módszere

A fénykép alapján nyilvánvaló, hogy egy apáca volt, aki a lányok akkori középiskolájában tanított. Ami most jön, az nem elsősorban a főváros V. kerületében élőkre vonatkozik, de rajtuk kívül is van Magyarország!

„Úgy határoztak, hogy a lányok gazdasági képzését kell előmozdítani. Ennek alapját Blandina nővér édesapjától örökölt birtoka, (47 hold föld és 5 hold szőlő) szolgáltatta, ez lett a gazdasági iskola gyakorló területének alapja. **Mintagazdaságot hoztak létre, ennek a jövedelméből fedezték az iskola kiadásait. 1924-ben ez volt az első ilyen jellegű iskola az országban,** s ennek az úttörő vállalkozásnak a létrehozásában oroszánrészt vállalt Blandina nővér.” „14 évig működött ez az iskolatípus, majd a kor kívánalmainak megfelelően **Blandina nővér felfejlesztette négy évfolyamosra, tehát egy újabb iskolatípus, az érettségit adó mezőgazdasági lány középiskola jött létre elsőként az országban 1938-ban.**” [32], [33], [34], [35].

Van ennek a gyakorlati képzésnek szegénység – köztük a cigányságé is - életét könnyítő vonatkozásai is!

Elemi cél lehetne, hogy ne segélyért tartsák a tenyerüket, hanem igyekezzenek megoldani saját élelmezésüket, váljanak mielőbb adófizetővé.

Ezt a sajnos nagy létszámú réteget nem lehet első lépésben atomfizikussá, agysebészé tenni, de egy reális első lépésnek a félegyházi típusú iskola biztosította tudás hasznos lenne.

Közben megannyi alkalom adódik a fenntartható fejlődés eszközeinek tanításához!

Németh László komplexitásra épülő elveit napi valósággá lehetne alakítani, hiszen ez a munkaalkalmat adna meteorológiai, talajtani, biológiai, gépészeti, kémiai (vegyszerek, műtrágyák), pénzügyi, környezetvédelmi, állatgyógyászati, növényvédelmi, kereskedelmi fogalmak, módszerek, eljárások alapos megvitatására az egyes nagyon konkrét esetekben!

Nem szabad elfelejteni, hogy a magyar paraszti gazdaság soha nem termelt hulladékot, mert mindent újrahasznosított, míg a fejlettnak mondott gazdaság felfalja a Föld javait azért, hogy örült profitot termeljen és szemétté, szemetessé alakítson mindent!

A paraszt a világ legnagyobb hitelezője, mert a folyamat elején szinte mindent meg kell vennie (tőke kell gázolajra, gépre, vetőmagra, vegyszerre, permetszerre). Később jönnek a fagyok, árvizek, aszályok, a rovarok. Alig marad valami, amiből esetleg el is lehet adni, általában önköltség alatti áron, az őt kifosztó kereskedőnek.

El sem lehet képzelni azt, hogy az előbbi ismeretekkel tankönyv mellé ülő gyerek mennyivel hatékonyabban tanulná a tárgyakat.

Mit javaslok?

- A felsoroltak szakemberek rehabilitálását. Ezzel együtt a személyüket ellehetetlenítő névsorának összeállítását.

- Módszereik azonnali alkalmazását, főleg ami módszereik alapelveit illeti.
- Megakadályozni, hogy aktualizálás. leporolás címen az őket elsöprők szellemi utódai igazolhassák a mai alkalmatlanságukat is.
- Meg kell keresni az előbbiekhöz hasonló, általam meg nem nevezett, eredményes, hatékony pedagógus óriásokat, és az ő módszereiket is be kell vezetni.
- A köztököket, aljasokat, a sumákokat, az ellenérdekelteket, a gáncsoskodókat figyelni kell, és a folyamatból azonnal ki kell zárni.

Szeged, 2020. január 16.

A hivatkozások

[1]

https://suliszerviz.com/images/OKSZK2017/Szekci%C3%B3k/8sz/XIX.OKSZK_8_SZEKCI%C3%93_SZ%C3%81.pdf

[2] <https://abcug.hu/lovasz-az-utolso-pillanatban-vagyunk-hogy-tegyunk-valamit/>

[3] <http://www.mut.hu/?module=news&action=getfile&fid=240922>

[4] https://www.magyarhirlap.hu/belfold/Ertekvalasztast_jelent_a_NAT

[5] https://index.hu/belfold/2018/11/26/nat_kulturalis_bizottsag/

[6] https://index.hu/belfold/2018/11/26/nat_kulturalis_bizottsag/

[7] https://hvg.hu/kultura/20180831_kijott_az_uj_nemzeti_alptanterv

[8] https://hvg.hu/itthon/20200115_nat_nemzeti_pedagogus_kar_oktatas

[9] <http://www.mek.oszk.hu/05200/05263/05263.pdf>

[10] <http://www.zenci.hu/szocikk/kodaly-modszer>

[11]

http://tizperciskola.blog.hu/2015/11/17/lecsuszo_hires_matematikaoktatasunk_es_a_tolunk_tanulo_finnek

[12] [https://hu.wikipedia.org/wiki/Varga_Tam%C3%A1s_\(tan%C3%A1r\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Varga_Tam%C3%A1s_(tan%C3%A1r))

[13] <http://www.oszk.hu/sites/default/files/varga-csalad.pdf>

[14] http://old.tok.elte.hu/matek/mat_tan.pdf

[15] <http://www.ratztanarurdij.hu/ratzeletrajz.html>

[16] https://index.hu/tudomany/tortenelem/2017/01/31/ratz_laszlo_bbc_history_nyary_krisztian/

[17]

http://www.ng.hu/Tudomany/2003/10/Ratz_tanar_ur_a_Nobel_dijasokat_nevelo_legendas_tanar

[18] <https://www.ujakropolisz.hu/cikk/oveges-jozsef-fizika-nagy-varazsloja>

[19] https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%96veges_J%C3%B3zsef

[20] http://eduline.hu/kozoktatas/2016/6/16/Zugott_a_taps_az_MTAn_mikor_egy_kutato_az_o_45L20D

[21] <http://ofi.hu/nemeth-laszlo-szellemi-oroksege>

[22] <http://ofi.hu/tudastar/barangolasok-nemeth>

[23] http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1875_november_13_klebelsberg_kuno_szuletese/

[24] <https://novekedes.hu/elemzesek/arckepek-a-magyar-panteonbol-klebelsberg-kuno-az-orszagepito-kultuszminiszter>

[25] <https://novekedes.hu/elemzesek/arckepek-a-magyar-panteonbol-klebelsberg-kuno-az-orszagepito-kultuszminiszter>

[26] <http://www.nefmi.gov.hu/nemzetkozi-kapcsolatok/nkom-nemzetkozi/klebelsberg-kuno-090803-5>

[27] <http://www.mek.oszk.hu/05200/05263/05263.pdf>

[28] <http://mek.oszk.hu/02100/02185/html/1362.html>

[29]

http://janus.ttk.pte.hu/tamop/kaposvari_anyag/albert_gabor/5klebelsberg_kun_s_hman_blint_munkssga.html

[30] <https://novekedes.hu/elemzesek/arcpepek-a-magyar-panteonbol-kebelsberg-kuno-az-orszagepito-kultuszminiszter>

[31] http://latoszogblog.hu/blog/szechenyi_klebelsberg_magyary-1

[32] <http://www.felegyhaziturizmus.hu/ertektar/kiskunfelegyhazi-ertektarak/szemelyek/fazekas-agnes-blandina.php>

[33] <http://www.felegyhaziturizmus.hu/ertektar/kiskunfelegyhazi-ertektarak/szemelyek/fazekas-agnes-blandina.php>

http://felegyhazikozlony.eu/sa_hirek/i_kultura_5/i_titkok_a_leveltarbol_harmadik_noi_diszpolgarunk_fa_8013/t_Titkok%20a%20lev%C3%A9t%C3%A1rb%C3%B3l%20-%20Harmadik%20n%C5%91i%20d%C3%ADszpolg%C3%A1runk%20Fazekas%20%C3%81gnes%20M%C3%A1ria%20Blandina/index.html

http://felegyhazikozlony.eu/sa_hirek/i_helyi_hirek_2/i_emlektabla_orzi_blandina_nover_munkassagat_a_plata_11205/t_Eml%C3%A9kt%C3%A1bla%20%C5%91rzi%20Blandina%20n%C5%91v%C3%A9r%20munk%C3%A1ss%C3%A1g%C3%A1t%20a%20Plat%C3%A

[34]

http://felegyhazikozlony.eu/sa_hirek/i_helyi_hirek_2/i_emlektabla_orzi_blandina_nover_munkassagat_a_plata_11205/t_Eml%C3%A9kt%C3%A1bla%20%C5%91rzi%20Blandina%20n%C5%91v%C3%A9r%20munk%C3%A1ss%C3%A1g%C3%A1t%20a%20Plat%C3%A

[35]

https://library.hungaricana.hu/hu/view/BKKM_Lf_12_1999/?pg=22&layout=s